

hmeljar

**GLASILO HMELJARSKE
ZADRUGE z o. j. v ŽALCU**

ŽALEC, AVGUSTA 1951
Leto VI. Štev. 8

Kako ga bomo spravili?

Dovoljne padavine v zvezi s primerno ugodnim vremenom so pripomogle, poleg skrbne obdelave hmeljskih nasadov rastlini do dobre rasti, tako da je leta nastavila še dovolj obilen in izenačen cvet, ki je polagoma prešel v lepe, enakomerno razvite kobule. Skrbno ali vsaj zadostno pršenje proti peronospori je ohranilo pridelku enega glavnih činiteljev za odlično kakovost letošnje letine — gladko zeleno barvo. Kakor pa je barva zares važna za ceno pridelka, vendar ta še ni vse. Troje nič manj važnih pogojev še moramo izpolniti, da dosežemo prvovrstno blago. To so skrbno obiranje in vestno sušenje ter pravilno shranjevanje.

SKRBN OBIranJE

Ena glavnih odlik našega hmelja, ko se je pred osmimi desetletji pojavil na trgu, je bila v lepem, da naravnost vzornem obiranju. Tega pa danes ne moremo povsem trditi. Pozne sorte so rastle v šopkih, katerih peclji so bili zelo krhki in je šlo obiranje gladko in uspešno izpod rok. Goldingova rastlina ima pa trše peclje, zato površni obiralci raje smukajo cvetje in puste cele kapice s peclji vred na rastlini, kakor da bi bolj vpregli nohte. Tako nastaja za hmeljarje dvojna škoda. Mnogo pridelka namreč ostane na drogih, obrane kobule pa se zlasti v dobi popolne zrelosti kaj rade osipljejo in te pleve slabo vplivajo na presojo kakovosti. Kakor je smukanje slabo in škodljivo, prav tako pa kvarijo pridelek cele veje skupaj se držečih kobul, ki so jih dali kupci pretrgati, seveda na račun nižje cene. Danes vrši posle kupca in prodajalca lastna zadruga, zato je treba veliko bolj gledati, da se bo obiranje izvedlo ne-le z vso pažnjo, temveč tudi ob času prave zrelosti, ko so kobule polne rume-nega lupulina, kar bo letos okoli 20. avgusta. Slabše razvite rastline, kakor tudi po boleznih in nepravilnem gnojenju poškodovane in različne druge sorte, ki smo jih zaznamovali za iztrebljenje, je treba posebej obrati. Prav tako je treba posebej obrati ali vsaj pretrgati »vrabčke« ali »kravce«, ki se letos tu in tam pojavljajo.

Pri ocenjevanju hmeljskih vzorcev prinese čistoča obiranja prav važne točke, ki igrajo pri končni oceni dostikrat odločilno vlogo v tekmi za prvenstvo, za katerim stremeti je naša poglobljena naloga. Toda prav v tem pogledu smo mnogo grešili zlasti v dobah obilnega pridelka in je ocena pri obiranju našega hmelja dosegla komaj dobro. Letos pa moramo gledati, da ne ponovimo to našo nelepo napako.

VESTNO SUŠENJE

Sušenju pridelka morajo hmeljarji posvetiti vso pažnjo, da ohrani hmelj ne le svojo zeleno barvo in lesk, temveč zlasti, da ostane hmeljeva moka ali lupulin kolikor se največ da, pri svoji kot limona svetli barvi. Močno razširjeno je mnenje, da nima zdrava zelena barva kobul nobenega pomena za kakovost piva in da je povpraševanje po barvi le kaprica trgovine, da zbije neustrezni barvi blago ceno. Novejša opažanja pa kažejo n ato, da so prav zaradi zelenih kobul listi tisti, ki dajejo, podobno kakor čajni listi čaju, pivu značilno aromo in svojski okus.

Že dolgo je poznan škodljiv vpliv previsoke toplote pri sušenju na mehke grenke smole, ki jim pravi kmetijska veda humulon in lupulon, ki pri tem spreminjajo svojo barvo v oranžno, temno oranžno in celo v rdeče rjavo in se tako pretvarjajo v težko topljive, za pivovarstvo neuporabne smole. Pivovarne polagajo v zadnjem času prav posebno važnost odstotku mehkih smol v hmelju, ker je to v zvezi z izdatnostjo uporabljenega hmelja. S kemično preiskavo (analizo) se dožene in nadzira odstotek teh snovi v hmelju. Naš slovensko-štajerski in zlasti savinjski hmelj prednjači v tem pogledu pred drugim žlahtnim hmeljem, zato moramo podvzeti vse mere, da z nepravilnim sušenjem ne zapravimo te njegove odlike. Poizkusi so dognali, da že toplota 50° Celzija zatrdi del mehkih smol napram hmelju s sušenjem pri 40° Celzija. višja toplota naglo ugonablja mehke smole, tako da jih ostane pri 90° le še pičla polovica od prvotne količine.

Trgovina kupuje danes še vedno na oko, pivovarne pa že preizkušajo poslane vzorce na njihovo pivovarsko vrednost in ni več daleč dan, ko bo moral pridelovalec — v našem primeru zadruga — priložiti vzorcju hmelja tudi uradno kemijsko analizo. Težko se bo tedaj znašel malomaren hmeljar, zato je treba, da že danes ukrenemo vse potrebno, da bo naš pridelek vedno vzdržal tekmo v kakovosti.

Kakor je pri sušenju kvarna previsoka toplota, tako ne ravna prav tudi tisti, ki suši hmelj pri prenizki toploti, ker se takšen pridelek na kupu rad vname ter ga pokvarijo vlaga ljubeče bakterije, ki povzročijo sajavost. Dvakrat napačno pa ravna, kdor misli, da bo ukanil hmelj tako, da ga bo sušil krajšo dobo pri visoki toploti. Ta bo ukanil samega sebe, saj bo imel poleg zažganega lupulina še slabo barvo na kupu vnetega hmelja. Že desetletja vedo hmeljarji, da se hmelj

ne sme sušiti kar na slep občutek, ki pri toplotnih izpremembah zunaj sušilnice kaj rada vara, temveč mora biti toplomer v vsaki sušilnici. V prejšnjih časih so si naprednejši hmeljarji nabavili posebne samodelne termosignale, ki so se prav odlično obnesli, saj se oglašijo, čim se toplota dvigne na dovoljeno višino.

Danes sicer ta nabava še ni mogoča, vendar pa upamo, da bo teh termosignalov prihodnje leto že dovolj na razpolago. Za letos je pa potreba, da si vsak hmeljar nabavi vsaj običajni toplomer.

Hmelj sušimo pri prepihu na toploti med 40 in 45° in je prav suh, čim se lomijo vsi peclji in tanjša vretenca kobul ter so redka debelejša vretena že močno uvela. Pri pretežni večini velikih kobul pa je treba tudi to sušiti, dokler se ne lomijo vretenca. Dvoje glavnih napak opažamo pri sušenju hmelja in sicer predebelo nasisanje in prenašlo izmenjavo vrhnje lese, kar ne le po nepotrebem zavlačuje sušnje, temveč vpliva kvarno na kakovost.

Vsi ti praktični ukrepi za dosego kvalitetnega pridelka niso v večini nič novega, saj jih leto za letom nudimo hmeljarjem že kar po priznanih receptih. Naloga hmeljarjev je, da jih uporabljajo pravilno, upoštevajoč vse okoliščine. Zadruga se dobro zaveda, da so možna v pogledu sušenja še daljnja izboljšanja, zato se ne straši ne truda in stroškov, da preizkuša in uvaja nove načine izboljšanja v pogledu sušenja in ostalih načinov dela. Vsi njeni ukrepi gredo izključno za tem, da se kakovost našega hmelja čimbolj dvigne. Edino odlična kakovost nam namreč zagotovi za naše blago stalne odjemalce, ki nam nudijo v dobrih letih lepe, v letih nadpridelka pa še vedno znosne cene.

PRAVILNO SHRANJEVANJE

Hmelj zahteva tudi po sušenju vso pažnjo in nego, da se ne pokvari na kupih, to je, da naknadno ne izgubi svoje zelene barve. S skrbnim vsakodnevnim pregledovanjem in po potrebi premetavanjem bomo dosegli v dveh, treh tednih, da bo blago godno za potlačenje in oddajo v zadružna skladišča. Zato polagamo na srce vsem hmeljarjem, da vršijo tudi to važno delo z ono skrbnostjo, kot so jo vso leto posvečali hmeljski rastlini.

S pravilnim sušenjem preneha delavnost živih celic v kobuli, predvsem dihanje. Če smo pa hmelj slabo in nezadostno posušili, pa pričnejo kobule zopet dihati. To dihanje sicer nima nič skupnega z dihanjem živih celic, temveč ga povzročajo neke presnovne snovi, ki postanejo delovne, ko suhi hmelj odvolgne, to se pravi, da vsrka vlago iz zraka. Te snovi morejo razkrojiti listno zelenilo in povzročiti porumenenje odnosno porjavenje

hmelja na kupu. Sto kilogramov hmelja potegne vase do 5 kg vode iz vodnih par v ozračju. S temi parametri more hmelj srkati tudi druge plinaste snovi, kakor na primer amonjak, ki izpareva iz gnojšč in gnojnih jam. Ti amonjakovi plini delujejo, kakor so pokazali poskusi slabo na kupu, ker jemljejo hmelju barvo in vonj. Zato moramo paziti, da hmelja ne shranjujemo na hlevih, v bližini gnojnih jam ali dušnikov, ki odvajajo s hleva amonijakalni zrak.

Peronospora in drugo rjavenje, povzročajoče glivice se s sušenjem ne uničijo, temveč jih vročina samo zadrži v razvoju. Čim hmelj odvolgne, najdejo le-te zlasti v slabo posušeni kupih primerno okolico in ugoden pogoj za nadaljno rast. Zlasti pri hmelju iz nepopršenih nasadov se pogosto dogodi, da gre peronospora z njimi na pot in tam naknadno pokvari blago, ki smo mu na njivi s predčasnim obiranjem še kolikor toliko oteli zeleno barvo. Tako porjavelemu hmelju se tudi z žveplanjem ne da več pridobiti zelene barve. Prav zato je važno, da se hmeljarji drže opominov k pršenju, ker peronospora streže po barvi hmelja prav do dokončne priprave hmelja za izvoz.

Znaten vpliv na razkroj listnega zelenila ima svetloba. Zato moramo varovati hmelj na kupu pred njo, zlasti pa pred nepotrebni sončnimi žarki. Zelo dobro je, da kupe pokrivamo s produšnimi plahtami ali s papirjem, če že ne moremo povsem zatemniti shrambene prostora. Čim je dovolj goden ga potlačimo v vreče, pri čemer moramo zlasti letos pri vlažnem vremenu paziti, da močno odvolgnjenega blaga ne potlačimo premočno. **Povprečna vreča naj ne presega 40 kg.** To ne bo težko izvesti umnemu hmeljarju, ki zna dobro brez tehtnice preceniti teže vreče. **Natlačenih vreč ne vlačite čez noč na ledino, niti jih ne shranjujte po kletih,** kakor so nekdanje delali pretkanjenci, ki so hoteli juda opehariti, pa se jim to običajno ni posrečilo. S takšnim početjem kvarijo takšni domnevni pretkanci najprej sebi kakovost hmelja in škodujejo svoji zadružni skupnosti. Vedeti namreč morajo, da je pri zadruzi vsaka pripeljana bala od katerega koli hmeljarja točno oštevilčena, tako da je mogoče vsak čas točno ugotoviti lastnika eventualno pokvarjene bale.

Ne mešaj na skupen kup hmelja z različnih njiv in posebno ne prvoletnika s starim hmeljem. Potlači tudi vsakega posebej v vreče, ker samo na ta način bo lahko hmelj pravilno ocenjen.

Kdor se bo ravnal po gornjih navodilih, je lahko prepričan, da bo prejel za svoj trud tudi primerno plačilo, istočasno pa bo s tem pripomogel svoji hmeljarski skupnosti, to je Hmeljarski zadrugi v Žalcu, da sloves, ki ga v svetu uživa, ne samo obdrži ampak še utrdi.

Zapisnik

predsezijskega zbora hmeljarjev, ki se je vršil v nedeljo,

dne 12. avgusta 1951 ob pol 10. uri dopoldne v Domu ljudske prosvete v Žalcu

V julijski številki glasila Hmeljarske zadruge v Žalcu »HMELJAR« je bilo objavljeno vabilo na predsezijski zbor hmeljarjev. To je zadoščalo, da so se hmeljarji v rekordnem številu — navzočih je bilo preko 1500 hmeljarjev — udeležili tega zbora. Zanimanje proizvajalcev hmelja za razna vprašanja, ki jih živo interesirajo kot so: odkupne cene za hmelj, višina plačila obtralcem hmelja, določitev časa obiranja hmelja, stimulacija hmeljarjem, davčna politika do hmeljarjev itd., je vplivalo na tako veliko udeležbo. Hmeljarji so s svojo udeležbo tudi dokazali, da so za-

vedni člani svoje zadruge in da hočejo pri reševanju vseh vprašanj v zvezi s hmeljarstvom tudi sami sodelovati na podlagi lastnih izkušenj s svojimi predlogi.

Ko je bil Dom ljudske prosvete z galerijo in stranskimi prostori nabito poln je začel tov. Martin Jošt, predsednik Hmeljarske zadruge zborovanje. Najprej je pozdravil tov. Bobovnika, predsednika OLO Celje-okolica, tov. Vodovnika, poverjenika za kmetijstvo OLO Celje-okolica in tov. Ocvirka, podpredsednika Hmeljarske zadruge, ki je po daljši boleznini zopet prišel med nas. Nato je tov. predsednik toplo pozdravil vse

hmeljarje, ki so prišli na ta zbor, na katerem moramo rešiti celo vrsto važnih vprašanj za naše hmeljarstvo in s tem prešel na ostale točke dnevnega reda, ki je bil sledeč:

1. Pozdrav in otvoritev.
2. Poročilo o situaciji na svetovnem hmeljarskem trgu in produkciji.
3. Določitev dneva obiranja hmelja in plačilo obiralcem.
4. Slučajnosti.

ad 2.)

Tov. predsednik Jošt poroča o letošnji proizvodnji hmelja v svetu in pove, da lahko sklepamo na osnovi vseh poročil, s katerimi razpolagamo, da bo v svetu letos srednje dobra hmeljska letina. Sicer so poročila različna, ker vsak poroča iz stališča svojih interesov in tako napeljuje vodo na svoj mlin in sicer zaradi cen hmelju. Čisto gotovo pa je, da kvalitetnega hmelja ne bo dovolj in da se bo dalo za ta hmelj še vedno doseči sorazmerno dobre cene. Hmeljarji so sedaj veliko na boljšem kot v preteklosti, ker sedaj imajo svojo Hmeljarsko zadrugo, ki štiti njihove interese, ki dobro pozna svetovno situacijo na hmeljskem trgu in ki bo vedno ukrenila vse potrebno, da bo naš hmelj še vedno iskano in primerno plačano blago. Točno pa sedaj še ni mogoče oceniti svetovne situacije, ker je še nekoliko prezgodaj in je ta situacija še nejasna. Izgleda pa, da se bodo letošnje cene kretale na približno lanskoletni višini, kar se bo ugotovilo v septembru oziroma oktobru, ko je glavna prodajna sezona hmelja. Tov. Jošt poziva hmeljarje, da se morajo nenehno truditi proizvajati res kvalitetni hmelj, ker samo s kvaliteto bomo utrjevali sloves našega hmelja v svetu in s tem tudi držali dobro ceno našemu pridelku.

Nadalje poroča tov. predsednik, da se je po zaslugi velikega razumevanja naše ljudske oblasti za naše hmeljarstvo in po pravilnem tolmačenju važnosti proizvodnje hmelja od strani Okrajnega ljudskega odbora Celje-okolica, ki je merodajnim republiškim faktorjem prikazal ekonomsko stran proizvodnje hmelja, določilo letošnje odkupne cene hmelja, ki so za stopnjo našega sedanjega razvoja primerne. Tov. predsednik se toplo zahvali tov. Bobovniku in tov. Cvenku, ki sta v Ljubljani tolmačila in dokazovala upravičenost novih cen ter dosegla njihovo odobritev. Nato prečita cene hmelja letine 1951, ki so naslednje:

I. vrsta	190 din + 92 bonov (kmečkih)	=	360.20 din
II. vrsta	187 din + 89 „ „	=	351.65 din
III. vrsta	180 din + 82 „ „	=	331.70 din
IV. vrsta	165 din + 67 „ „	=	288.95 din

Na podlagi gornjih cen znaša povprečna cena za 1 kg hmelja 350 din in če računamo, da se bo pri davčni obremenitvi upoštevalo proizvodne stroške za hmelj, potem so te cene primerne, čeprav bi nekateri želeli mnogo višje cene. Zadrugniki so tudi sklenili, da odstopijo Hmeljarski zadrugi 2 bona pri 1 kg hmelja, s katerimi bo zadrugi omogočena nabava raznega materiala za investicije, katerih koristniki so člani zadruge. Nadalje je predsednik poročal, da je tudi upravni in nadzorni odbor na včerajšnji 6-urni seji razpravljala o novih cenah in smatral nove cene za odgovarjajoče. Po razpoloženju sodeč so nove cene na večino proizvajalcev zadovoljivo vplivale.

Na seji upravnega in nadzornega odbora se je razpravljalo tudi o višini plačila obiralcem hmelja in je bilo sklenjeno predlagati današnjemu zboru hmeljar-

jev, da se določi za obiralce odškodnina 25 din od 1 škafa lepo obranega hmelja poleg hrane oziroma 30 din za 1 škafo brez hrane.

O vprašanju novih cen hmelju in o plačilu obiralcem hmelja se je razvila obširna diskusija, v katero so diskutanti vpletli tudi najrazličnejša druga vprašanja, ki so v zvezi s hmeljarstvom.

Mnogi hmeljarji so izrazili mišljenje, da je plačilo 25 din od škafa obranega hmelja previsoko. Po njihovem mišljenju bi bilo za njih ugodneje plačati 8 din in 8 bonov od škafa, kar pa ne odgovarja stvarnemu stanju z ozirom na to, da je teh 25 din od škafa v kalkuliranih v proizvodne stroške in se jih zaradi tega ne bo štelo v davčno osnovo.

Hmeljarji so se zanimali, kakšno rešitev je zadruga prejela glede polovične vožnje za obiralce hmelja. Zbovalcem je bilo sporočeno, da polovična vožnja ni odobrena iz razloga, ker je Glavna direkcija jugoslovanskih železnic po reorganizaciji našega upravnega in gospodarskega sistema podjetje in zaradi tega ne bo več dajala novih ugodnosti za prevoz po železnici.

Tov. Marinc je iznesel v zvezi z objavljenim člankom v »Ljudski pravici« o izvozu kmetijskih artiklov, da dobimo za 1 notranji dinar pri hmelju 1.30 deviznega dinarja in da če računamo devizni dinar po 5 do 10 notranjih dinarjev, pridemo do zaključka, da bi cene hmelju morale biti neprimerno višje.

Tov. predsenik Jošt pojasnjuje, da so cene v sorazmerju s cenami ostalih artiklov, da tov. Marinc oziroma pisec članka ni vzel v račun bonov, ki so jih hmeljarji dobili, ampak samo del plačila v dinarjih, da so hmeljarji dobili po nižji ceni hmeljevke, umetna gnojila, zaščitna sredstva itd. in da moramo vsekakor vse to upoštevati. Dalje smo sedaj prav na tem, ko se vodi borba za vskladitev cen kmetijskim in industrijskim artiklom in to ne gre tako naglo. Hmeljarji pa morajo priznati, da smo letos napravili en korak naprej z ozirom na 8%-no participacijo na divizah, nove cene, razne dobave za hmeljarje, mehanizacija itd. in upamo, da bomo v bodoče še s hitrejšimi koraki šli v tej smeri in izboljševali položaj našega hmeljarja ter tako dvigali proizvodnjo te važne industrijske rastline.

Tov. Mahor primerja zaslužek obiralcev hmelja pred vojno in sedaj z ozirom na kupno moč in ne smatra predlagane odškodnine obiralcem previsoko pod pogojem, da se odbije ta znesek od davčne osnove.

Tov. Cvenk, podpredsednik OLO Celje-okolica pojasnjuje davčno politiko in pove, da kmetovalci ne bodo v bodoče obdavčeni več po količini njihovega pridelka ampak po površini zemlje, s katero razpolagajo in z ozirom na boniteto iste. Glede hmeljarjev sicer še ni dokočno odločeno, je pa mišljenja, da bo veljala lestvica, ki je bila sprejeta na zadnji skupščini Hmeljarske zadruge in objavljena v združnem glasilu »H M E L J A R« ter se bo smatralo, da posameznik lahko v lestvici navede površine posajene s hmeljem. V kolikor bo posameznik imel pod hmeljem večje površine, se bo ta razlika v površini obdavčila, kakor da bi na njej bila posejana druga kultura.

Glede plačila obiralcem hmelja izjavlja, da se 25 din odbija od davčne osnove in vsel tega smatra, da bi bila ta odškodnina za obiralce primerna. Tov. Cvenk primerja proizvodne stroške za hmelj pred vojno in v letu 1950 ter 1951 in iz te primerjave je razvidno, da je sorazmerje med proizvodnimi stroški pred vojno in sedaj in med odkupnimi cenami pred vojno in sedaj, pravilno.

Glede cen industrijskih artiklov je izrazil mišljenje, da so ti sedaj sorazmerno dragi, da pa se bodo prav gotovo cene tem artiklom sukcesivno znižale.

Ko je eden od hmeljarjev predlagal, da naj bi se obiralce plačevalo različno in sicer po presoji posameznega hmeljarja, se je javil k besedi tov. Mahor, ki smatra, da bi različno plačevanje obiralcev ne bilo na mestu in da je edino prav, da vsi kot člani Hmeljarske zadruge nastopajo enotno in obiralce enako plačujejo.

Predsednik Jošt smatra, da je dolžnost hmeljarjev, da plačamo obiralce v redu za tistih nekaj dni, zaradi česar bodo tudi bodoča leta radi prihajali v našo dolino obirati hmelj. — Pozna problem prehrane obiralcev in upa, da bo zadrugi uspelo prej ko slej uvoziti iz Vojvodine določeno količino žita za Savinjsko dolino. Poziva hmeljarje, da naj preko kmetijskih zadrug dajo sugestije za rešitev tega vprašanja.

Glede razdelitve žita so bili nekateri mnenja, da je pri tem bilo storjenih več napak. Tov. predsednik OLO Celje-okolica Cvenk pojasnjuje, da se je žito delilo po določenih kriterijih in se je upoštevalo, da tisti, ki je imel hmelja več kakor mu je bilo po planu predpisano, je s tem zmanjšal svojo orno površino, na kateri bi lahko pridelal druge kulture in mu je zato bilo potrebno dodeliti žito. V slučajih, kjer pa je v družini veliko otrok oziroma dela nezmožnih članov, bi bilo potrebno take primere individualno reševati v sodelovanju med KLO-jem in Kmetijsko zadrugo. Pojasnjuje nadalje, da vsi oni, ki so plan hmelja dosegli po količini, čeprav ne po površini, ne bodo imeli obvezne oddaje žita.

Tov. Kronovšek replicira na vso dosedanjo debato in ugotavlja, da so hmeljarji iznesli stvari, ki jih tarejo in o katerih bi se dalo dolgo govoriti. Ne smemo pa pozabiti, da živimo v povojni dobi, v kateri je bilo glavno vprašanje — vprašanje hrane, zaradi česar smo se hmeljarji celo branili saditi hmej. Toda ti časi so že za nami in kakor je hmeljarstvo v preteklosti reševalo Savinjsko dolino jo bo tudi v bodočnosti.

Tov. Kuder ugotavlja, da smo hmeljarji v neki meri odvisni od obiralcev in da moramo obiralcem dati take pogoje, da bodo radi prišli obirat hmelj. Bolje je dobro plačati obiralce in zahtevati od njih kvalitetno obiranje hmelja, kakor pa da bi jih slabo plačali in da bi kvaliteta hmelja zaradi obiranja trpela, ker bi imela škodo i hmeljar i država.

Nato se je glasovalo o plačilu obiralcem po 25 din za ška, kar je bilo sprejeto.

K besedi se je prijavil tov. Bobovnik, predsednik OLO Celje-okolica, ki je pozval hmeljarje, naj pokažejo več zaupanja do oblasti in do svoje Hmeljarske zadruge. Glavna naša skrb je dvig proizvodnje in da omogočimo ta dvig, moramo uporabljati pravilne ekonomske mere, ki bodo to pospeševale. Predsednik vlade se je za hmeljarstvo zelo zavzel in v glavnem pripomogel do dobre rešitve vprašanja novih cen. Tudi tov. Bobovnik je primerjal proizvodne stroške v hmeljarstvu in na podlagi istih ugotovitev da se je pri sedanjih ekonomskih ukrepih to vsestransko upoštevalo. Govoril je nadalje o tipizaciji kmečkih gospodarstev glede obdavčitve, kjer bodo pridni kmetovalci lahko na svojih površinah pridelali več kot znesejo normalni donosi in kar bo šlo samo njim v prid, ker bodo samo normalni donosi obdavčeni. Povedal je, da se v našem novem gospodarskem sistemu vedno bolj uveljavlja zakon ponudbe in povpraševanja in da bo treba v bodoče to načelo imeti stalno pred očmi. Je pa mnogo individualnih vprašanj v hmeljarstvu, ki jih je treba trezno proučevati in vse one, ki spadajo v kompetenco lokalnih faktorjev na licu mesta rešiti. So pa stvari preko katerih ni mogoče iti in kljub temu, da prav za prav hmelj zelo veliko vrže, ne moremo delati tako velikih

izjem, da bi Savinjska dolina živela čisto pod drugačnimi pogoji, kot živijo ostali predeli naše republike Slovenije oziroma Jugoslavije.

Tov. Predsednik Jošt se tov. predsedniku Bobovniku zahvali za njegova izvajanja in predlaga, da bi se končno ta debata zaključila, naj se plačilo obiralcem doide na 24 din za 1 ška, 10 din za 1 ška brez hrane in 30 din za ška brez hrane.

Tov. Turnšek govori o težkih časih za hmeljarje v preteklih letih, ko so se pojavljale precejšnje težave v prehrani, predvsem za šibke sloje. Je za to, da se obiralcem da primerna nagrada v predlagani višini, saj so to po ogromni večini slabše stoječi ljudje, katerim moramo dati nekaj več, da pridejo k nam na delo, ker bi sicer tudi doma zaslužili to kar bi jim dali mi. — Izreče priznanje OLO-ju za doseg novih cen in apelira na predstavnike OLO-ja, da naj bo finančni sistem do hmeljarjev v bodoče milejši kot je bil v preteklih letih. — Nadalje govori o devizah na katerih participira Hmezad in stoji na stališču, da se naj te devize uporabljajo v prid vsakemu hmeljarju. Predlaga, da se naj razpravlja na sestanku vseh hmeljarjev kaj se bo za devize v inozemstvu nabavljalo.

Tov. predsednik Jošt da na glasovanje svoj prejšnji predlog glede plačila obiralcem za hmelj dopolnjen s tem, da se obiralcem plača vožnja za nazaj pod pogojem, da osmukajo hmeljevke, kar je ogromna večina navzočih hmeljarjev sprejela.

Cena za sušenje hmelja: Tov. predsednik Jošt je izdelal na podlagi lastne izkušnje kalkulacijo za sušenje hmelja na 16-kvadratni sušilnici in je na podlagi te kalkulacije izračunal, da bi bila primerna odškodnina za sušenje hmelja, kadar posamezni hmeljarji sušijo svoj hmelj na tuji sušilnici naslednja:

za 1 kg suhega hmelja 14 din pod pogojem, da da na razpolago lastnik sušilnice tudi vso potrebno kurjavo in vso potrebno delovno silo,

za 1 kg suhega hmelja 10 din pod pogojem, da da lastnik sušilnice svojo delovno silo brez kurjave,

za 1 kg suhega hmelja 4 din pod pogojem, da da lastnik hmelja vso kurjavo in potrebno delovno silo sam.

Gornji predlog tov. predsednika je bil od zborovalcev soglasno sprejet.

ad 2.)

Ker se je o odškodnini obiralcem razpravljalo že pod toč 1., se je pod to točko razpravljalo samo o določitvi dneva začetka obiranja hmelja. Tov. predsednik podaja mišljenje upravnega in nadzornega odbora, ki je na včerajšnji seji tudi razpravljalo o tem vprašanju in je na podlagi opazovanj hmeljske rastline po dolini sklenil predlagati današnjemu zboru hmeljarjev, da se začne s splošnim obiranjem hmelja v ponedeljek, dne 20. avgusta t. l. Če pridejo obiralci preje, naj jih hmeljarji zaposlijo z drugim delom, razen v primerih, kjer so bila hmeljišča zelo zgodaj spomladi obdelana in je bila rez zelo zgodaj izvršena ter bi se v takih primerih lahko z obiranjem začelo že 16. t. m. Pred tem datumom pa naj noben hmeljar ne začne z obiranjem.

Zborovalci so se strinjali z gornjim predlogom upravnega in nadzornega odbora in se bodo teh datumov držali.

ad 3.)

Nato so hmeljarji iznesli še razna vprašanja v zvezi z obiranjem in sušenjem hmelja, tako vprašanje žarnic, kvasa, mrež za sušilnice, mletje žita itd. na

katera so dobili zadovoljive odgovore, s katerimi so se strinjali.

Glede akontacije za hmelj, predvsem za izplačilo obiralcem je bilo hmeljarjem sporočeno, da je tozadevni kredit odobren in sicer v višini 77 milijonov dinarjev in da bodo pravočasno dobili akontacijo po 60 din za 1 kg planske zadolžitve oddaje hmelja. Akontacija se bo hmeljarjem izplačevala preko njihovih Kmetijskih zadrug.

Tov. Bobovnik je na vprašanje tov. Mahorja glede Sveta hmeljarjev povedal, da se pripravljajo nova uredba za vse take zadruge, kjer je dvojno članstvo kot so vinarske zadruge, živinorejske zadruge, Hmezad, torej zadruge, kjer so posamezniki člani svojih Kmetijskih zadrug in člani gori imenovanih zadrug, ki bo v najkrajšem času izšla in s katero bodo rešena vsa viseča vprašanja v zvezi s takimi zadrugami. Zato je treba sedaj počakati na izid te uredbe in šele nato nadaljevati delo Sveta hmeljarjev.

Na vprašanje hmeljarjev glede razdelitve riža je odgovoril tov. Cvenk, ki je povedal, da je razdelitev riža taka, da prejmejo veliki posestniki procentualno po količini oddanega pridelka nekoliko manj, mali in srednji posestniki pa procentualno nekoliko več tako, da ni prišlo do prevelikih razlik v količinah, ki jih posamezniki prejmejo. Povedal je tudi, da imajo Kmetijske delovne zadruge pravico do stimulacije v bonih, ki jim je z zakonom zajamčena tudi pravica do stimulacije pri dodeljevanju drugih artiklov in da se je to tudi pri razdelitvi riža upoštevalo.

Kakor je iz zapisnika razvidno je predsezijski zbor hmeljarjev rešil veliko vprašanje v zvezi s predstoječo kampanjo obiranja in sušenja hmelja in dal proizvajalcem tega najvažnejšega izvoznega kmetijskega artikla smernice za nadaljnje delo.

Tov. Predsednik Jošt se je zahvalil vsem za udeležbo in ob 13. uri zaključil predsezijski zbor hmeljarjev za leto 1951.

Kaj pravijo ameriški hmeljari

Glasilo Zveze ameriških hmeljarjev THE HOPPER je v julijski številki objavilo naslednji članek, ki ga v prevodu prinašamo.

Če pokličete zdravnika, vam bo ta najprej zmeril temperaturo in vaš krvni pritisk. To so primarni znaki splošnega stanja vašega zdravja. Zdravstveno stanje v industriji označujejo ekonomski faktorji »temperatura« povpraševanja in pritisk dobave. Če ta dva faktorja nista v ravnotežju, lahko v normalnih pogojih ugotovimo vzrok motenj.

Večina producentov je ugotovila, da podatki o hmeljski površini dajejo naboljše indicije o zdravju hmeljske industrije. Kdo je pozabil gibanje v površini hmeljišč, ki je nastalo v letu 1930 kot posledica ukinitve prohibicijskega zakona. Že pred ukinitvijo tega zakona se je površina hmeljišč v ZDA povečala od 9.000 ha na 30.000 ha. V letu 1934 se je površina povzpela na 16.650 ha in leta 1935 na 17.500 ha.

V letu 1935 je imel hmelj ceno 7 centov in je zaradi tega naslednje leto padla površina na 13.950 ha. To leto so se cene hmelju dvignile na približno 28 centov, toda zaradi ponovnega povečanja površine za 900 ha, so padle na 15 centov. V letu 1938 se je površina ponovno zmanjšala na okrog 13.950 ha in se ni spremenila naslednji dve leti. Tržne cene hmelja pa so se dvignile na 25 centov kot rezultat prvega tržnega sporazuma in do neke mere tudi zaradi bližajoče se vojne v Evropi.

V letih 1940 — 1943 opazimo zmerno povečanje površin, ki ga spremlja nagel skok v cenah. Do tega je prišlo zaradi povečanja domačega konzuma, pomanjkanja uvoza, večjega izvoza in novega tržnega sporazuma. V letu 1943 se je dviganje cen ustavilo in produkcija zmanjšala za 900 ha. S ponovnim zmernim dvigom cen se je v letu 1944 površina dvignila na 15.150 ha in v letu 1945 na 18.405 ha. Ta površina je ostala skoraj nespremenjena naslednja štiri leta, ko sta bili ponudba in povpraševanje v ravnotežju. Nato je leta 1949 površina padla na 16.75 ha, padec pa so povzročile nizke cene v letu 1948. Nato je ponovno prišel do izraza sporazum za vnovčenje hmelja, ki je kontroliral presežek. Ta sporazum je stimuliral tako površine, kot cene, ki

so se začele ponovno dvigati. Sedaj znaša celotna površina okrog 18.900 ha, ki je verjetno do sedaj največja dosežena površina. Lanskoletni hmeljski pridelok kaže, da je mogoče na sedanji površini pridelati okrog 27 milijonov kg hmelja — to je mnogo več kot znašajo potrebe, posebno z ozirom na obstoječe doziranje hmelja, ki se je zmanjšalo od 6/10 funta hmelja na barel piva tik pred drugo svetovno vojno, na sedanjih 4/10. To pomeni 33,3%-no zmanjšanje konzuma domačega hmelja v času, ko se je površina hmeljišč povečala za 40%. Na srečo pa se je med tem časom tudi zelo povečala (okrog 44%) produkcija piva, vendar pa to ni zadostovalo, da bi se absorbirala celotna produkcija hmelja, kar dokazujejo neprodani presežki v letih 1949 in 1950.

Dočim po eni strani opazimo tendenco k povečanju produkcije piva v obdobju blagostanja, ni po drugi strani nobenih znakov, da se bo povečalo doziranje hmelja pri varenju piva. Kljub mnogim diskusijam v pogledu boljšega okusa po starem načinu pripravljenega piva, ugotavljamo, da je ameriška publika v splošnem čisto zadovoljna z lahko ohmeljenim pivom, ki ga pivovarne vsako leto proizvajajo v velikih količinah. Naj bo takšno pivo po godu ali ne pivcem po starih receptih napravljenega piva, dejstvo je, da so publiko z radijem, televizijo, oglasi, magazini, časopisi itd. popolnoma prepričali o vrlinah suhega, lahko hmeljenega piva in bo moral hmeljar na to računati, preden bo povečal svoje investicije pri tako dragi in ne posebno sigurni industriji, kot je gojenje hmelja. Povečanje površin v zadnjih dveh letih bi morali do neke mere pripisati tudi povečanemu vplivu hmeljskega tržnega sporazuma na cene. Kontrola presežkov produkcije je imela namen stabilizirati cene na precej visoki bazi. Ker so bili dohodki producentov v splošnem ugodni, kljub omejitvam tržnih količin, je že sama ta situacija stimulirala povečanje produkcije.

S primerjavo kako so razpoložljive količine na hmeljskem tržišču vplivale na povečanje in zmanjšanje površin, so producenti prišli do spoznanja kakšen odnos vlada med dobavo in povpraševanjem in uvideli potrebo po nadzorstvu nad hiperprodukcijo. Toda do sedaj se

Sporočamo hmeljarjem, da bomo delili hmeljske vreče od 23. VIII. naprej v hmeljskem skladišču v Žalcu

je v tem pravcu še malo napravilo. Nekateri producenti trdijo, da bi se stanje popravilo če ne vplivamo z nobenimi intervencijami na zakon ponudbe in povpraševanja. Ta predpostavka je za določeni čas verjetno pravilna, vendar pa se moramo vprašati kako dolgo bi to trajalo in kdo bi to preživel.

Manj kot v dveh desetletjih, ki smo jih omenili v našem kratkem uvodnem pregledu, je površina hmeljišč ponovno reagirala na spremembo v dobavah in povpraševanjih. Te spremembe so bile često drastične vendar pa so bile samo začasne. Mnogi veliki hmeljarji, pa tudi majhni, niso mogli preživeti obdobja, kjer so se cene skušale prilagoditi stvarnemu stanju na tržišču in so jih kmalu zamenjali drugi hmeljarji. Mnogi sedanjí veliki producenti se lahko zahvalijo za svoj uspeh samo neuspehu svojih prehodnikov.

Kontrola presežkov v okviru sedanjega tržnega sporazuma predstavlja kratkotrajno sredstvo za reguliranje dobave in povpraševanja, kot zdravilo ni preveč ugodno ter prinaša samo začasne olajšave. Koliko je tržni sporazum uspel povečati dohodke hmeljarjev, se najbolje vidi v povečanju površin. Smatramo, da je to bilo predvsem v letu 1940. Še bolj resnično pa je to sedaj, ko se je površina povečala za 750 ha v letu 1950 pri presežkih iz leta 1949, ki so znašali 23% in letos, ko se je površina povečala za več kot 1.200 ha kljub 14%-nemu presežku iz leta 1950. Učinek tržnega sporazuma plus očitna nepripravljenost administracije, da bi pristopila k energičnim spremembam nekaterih točk tega sporazuma, so pri producentih povzročili ponoven interes za druge popravljalne možnosti.

Ena od teh možnosti je določena oblika kontrole produkcije. O tem je že mnogo razpravljala Zveza ameriških hmeljarjev. Vendar se je v tem pogledu malo napredovalo zaradi nasprotujočih si mišljenj o izvedbi tega načrta in ogromnih naporov, ki so potrebni, kakor tudi zaradi nesigurnosti, da bi se dosegel novi zakon. Z ozirom na to, da tržni zakon ni kompletan za kontrolo produkcije, ni mogoče vključiti omenjeni program v že obstoječi tržni zakon. Program zahteva nov zakon v federalni zakonodaji. Po obstoječi proceduri, bi moral Kongres pooblastiti tajnika kmetijskega ministrstva, da določi letne tržne kvote za hmelj, zasnovane na obstoječih površinah, z omejitvami za nove nasade in kazni za presežke.

HORMOVSKI POIZKUSI

Ker je zaradi pomanjkanja prostora v prejšnji številki izostala tabela orientacijskih poizkusov o škropljenju hmelja s sintetičnimi hormoni, jo objavljamo danes, kakor tudi 30 botaničnih analiz savinjskega hmelja iz različnih leg hmeljskega okoliša.

Iz tabele št. 1 je v posameznih kolonah razvidno kje, s kakšnim hormonom in koncentracijo so bili izvršeni poizkusi, ter datum polnega razcveta hmelja. V naslednjih dveh kolonah je navedeno število zalistkov in storžkov tako hormonskih (H), kakor kontrolnih (K). Vsi hormonski storžki so bili pršeni z očetno kislim naftolom ali fitodinom, dočim kontrolni storžki niso bili pršeni. V koloni je razvidna teža vretenc in storžkov. V zadnjih dveh kolonah pa donos in povečanje donosa v procentih. Iz tabele je razvidno, da so se najbolje obnesli koncentraciji 5 in 15 milijonink procenta, ki sta donos povečali za 10,21% in 19,89%.

Ker po enoletnih poizkusih zaradi različnih klimatskih vplivov ne moremo postaviti dokončnih zaključkov, smo v letošnjem letu poizkuse razširili na različne koncentracije ter različne hormone.

Tek. št.	Nasad	Hormon	Koncentracija milijon. %		Datum	Št. zal.	Število storžkov		Teža v gramih		Donos	Povečanje donosa %	Opomba							
			%	%			H	K	H	K				H	K					
1	IV	NAA	5	—	4.7.50	55	1759	1883	288,25	277,04	23,12	22,95	0,475	0,159	0,0144	0,0134	110,21	100	10,21	
2	IV	NAA	10	—	5.7.50	26	997	1087	187,50	179,29	15,54	14,87	0,206	0,192	0,0204	0,0196	108,58	100	8,58	
3	IV	NAA	15	—	6.7.50	35	1070	1131	193,14	169,91	14,66	14,15	0,201	0,169	0,0158	0,0139	119,89	100	19,89	
4	IV	NAA	20	—	6.7.50	19	636	621	118,39	85,88	9,83	8,96	0,598	0,585	0,0488	0,0161	109,73	100	9,73	
5	V	F	—	1,5	27.6.50	12	264	234	42,74	48,30	2,71	2,48	0,156	0,149	0,0101	0,0100	104,98	100	4,98	
6	V	F	—	0,008	17.7.50	9	225	262	29,78	32,66	2,45	2,63	0,140	0,129	0,0122	0,0107	108,52	100	8,52	
7	V	F	—	0,0075	17.7.50	19	651	607	86,73	70,58	7,30	6,22	0,285	0,117	0,0114	0,0103	115,88	100	15,88	

ORIENTACIJSKI POIZKUSI S HORMONSKIM ŠKROPLJENJEM HME LJJA